

Eduskunta
Ympäristövaliokunta

HE 120/2022 vp

Uudenmaan ELY-keskuksen asiantuntijalausunto

Valtioiden rajat ylittäviä ympäristövaikutuksia koskevat viranomaistehtävät

Esityksen mukaan Suomen ympäristökeskukselle siirrettäisiin ympäristöministeriöllä olevat valtioiden rajat ylittäviä ympäristövaikutuksia koskevat viranomaistehtävät. Uudenmaan ELY-keskus pitää hyvänä asiana siirtää operatiiviset kansainväliset viranomaistehtävät taholle, jolla on monipuolinen käytännön asiantuntemus ja kansainvälinen osaaminen. ELY-keskus esittää kuitenkin huolensa riittävien resurssien turvaamisesta SYKELLE näihin tehtäviin. ELY-keskus pitää myös tärkeänä, että SYKEN monipuolinen asiantuntemus on rajat ylittävien ympäristövaikutusten arvioinnista vastaavan käytettävissä, kuten hallituksen esityksessä on todettu. Matalan kynnyksen vuorovaikutus ELY-keskusten kanssa on myös tärkeää.

YVA-lain mukaisten vanhojen asiakirjojen ja niihin sisältyvien henkilötietojen julkaiseminen tietoverkossa

Vanhojen asiakirjojen julkaisemista koskevat uudet säännökset ovat erittäin tärkeitä ja tervetulleita. Vanhojen YVA-menettelyiden asiakirjojen julkinen saatavuus on keskeistä YVA-menettelyn periaatteiden kannalta. Uusi pykälä selkeyttää henkilötietojen käsittelyä niiden osalta ja mahdollista aineistojen saatavuuden tulevaisuudessa.

SOVA-lain soveltamisala

SOVA-lain 4 §:n ehdotettu muutos kattaa myös sellaiset ympäristöarvioinnin soveltamisedot täyttävät suunnitelmat ja ohjelmat, joita ei voida etukäteen yksilöidä. Tämä ratkaisu on selkeämpi kuin lausuntokierroksella ollut esitys. Säännöksen toimivuus vaatii myös SOVA-asetuksen 1 §:n muuttamista ja tämä olisi ollut selkeintä valmistella lakimuutoksen yhteydessä.

Ympäristöarviointivelvoitteen syntymistä koskeva tarkasteluvastuu kohdistuu entistä vahvemmin suunnitelmaa tai ohjelmaa valmistelevaan viranomaiseen ja lisää kyseisen viranomaisen vastuuta tarkastella asiaa ja

29.9.2022

perehtyä ympäristöarvioinnin soveltamisehtoihin. Parhaimmillaan tämä voi lisätä ympäristöarvioinnin vaikuttavuutta, kun tietoisuus ympäristöarvioinnista lisääntyy.

Uudenmaan ELY-keskus muistuttaa, että vaikka SOVA-lain mukaisen ympäristövaikutusarvioinnin tarpeellisuuden tarkasteluvastuu kohdistuu suunnitelmaa tai ohjelmaa valmistelevaan viranomaiseen, lisääntyy ELY-keskusten työmäärä arviointimenettelyiden lisääntyessä. Työmäärän lisääntymisestä tai SOVA-arvioinnin piiriin tulevista asetuksista ja niiden määristä ei pystytä esittämään tarkempaa arviota. Ennakoitavuus ja oikea-aikainen tiedonsaanti vireillä olevista ja vireille tulevista SOVA-arvioinneista on jo nykytilanteessa haastavaa. SOVA-asiantuntijuus vaatii laaja-alaista strategista ympäristöalan osaamista, aluetuntemusta sekä näiden ohjausmekanismien tuntemusta. Tämänäyttöinen asiantuntijuus ei muodostu hetkessä, eikä sitä voida turvata määräaikaisin resurssein. ELY-keskusten nykyisen kuormituksen ja työmäärän sekä niukkojen vakinaisten resurssien näkökulmasta muutos voi olla haastava.

Uudenmaan ELY-keskus pitää tärkeänä, että uudistuksen yhteydessä tarkastellaan myös SOVA-menettelyjen vireille tuloa sekä arviointien laatua ja vaikuttavuutta. Vaikutusten arviointimenettelyn tulisi aidosti kytkeytyä suunnitelmien ja ohjelmien valmisteluun ja myös vaikuttaa siihen. Sama koskee säädösvalmistelua. Jos SOVA-menettelyllä ei ole vaikuttavuutta, on tehty työ turhaa. Parhaimmillaan vaikutusten arviointi voi parantaa säädösvalmistelun laatua, jos SOVA:ssa tunnistetaan valmisteltavan asian todelliset ympäristövaikutukset ja myös tarpeet mahdollisiin muutoksiin niiden vähentämiseksi.

Toimeenpanon osalta olisi tärkeää, että mahdolliset SOVA-lausuntopyyntö tulisivat jatkossa realistisessa aikataulussa ja selkeästi SOVA-lain mukaiseksi lausuntopyyntöksi muotoiltuna. Tähän liittyen sekä tiedottaminen, että SOVA-velvollisten tahojen ohjeistaminen lain toimeenpanoon käytännön tasolla on tarpeen. Vaikuttavuutta, ennakoitavuutta ja kokonaisuuden hallintaa voitaisiin parantaa sillä, että Suomessa tehtävien SOVA-arviointien ja niiden vaikuttavuuden seuranta ja mahdollinen valtakunnallinen koordinaatio olisi keskitetty yhdelle viranomaistaholle.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Asian on esitellyt ylitarkastaja Annukka Engström ja ratkaissut johtaja Satu Pääkkönen.

Tämä asiakirja KEHA/11264/2022 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument KEHA/11264/2022 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Engström Annukka 29.09.2022 07:32

Ratkaisija Pääkkönen Satu 29.09.2022 08:13